

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งในการศึกษานี้ได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามกับพระภิกษุที่สังกัดมหานิกาย ที่จำพรรษาอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนทั้งสิ้น ๑๙๘ รูป ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้น เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นทั้งปลายปิดและปลายเปิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจริง ทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ของพระสงฆ์ในจังหวัดปทุมธานี สามารถสรุปได้ ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุ ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๑๓๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒ รองลงมา มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๓๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒ รองลงมา มีอายุ ๒๐-๓๐ ปี จำนวน ๑๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙.๖ สุดท้ายมีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖.๑

พรรษา พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีพรรษา ๖-๑๐ พรรษา จำนวน ๖๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓ รองลงมา มีพรรษา ๑๖ พรรษาขึ้นไป จำนวน ๕๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๘ รองลงมา มีพรรษา ต่ำกว่า ๕ พรรษา จำนวน ๔๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๒ สุดท้ายมีพรรษา ๑๑-๑๕ พรรษา จำนวน ๓๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗

วุฒิการศึกษาสายสามัญ พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน ๗๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔ รองลงมา มีวุฒิสองก่าปริญญาตรี จำนวน ๗๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๙ และสุดท้ายมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๔๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗

วุฒิการศึกษาทางธรรม พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒินักธรรมชั้นตรี จำนวน ๘๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๙ รองลงมา ไม่มีวุฒิทางธรรม จำนวน ๖๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓ รองลงมา มีวุฒินักธรรมชั้นโท จำนวน ๓๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ สุดท้ายมีวุฒินักธรรมชั้นเอก จำนวน ๑๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘.๑

วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประโยค ๑-๒ ถึง ป.ธ. ๓ จำนวน ๑๐๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๐ รองลงมา ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม จำนวน ๕๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๓ รองลงมา ป.ธ.๔ - ป.ธ. ๖ จำนวน ๓๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒ สุดท้ายมีป.ธ. ๗ - ป.ธ. ๙ จำนวน ๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒.๕

ประสบการณ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ในวัดและชุมชน พระสงฆ์ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ต่ำกว่า ๕ ปี จำนวน ๙๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๘ รองลงามีประสบการณ์ ๕-๑๐ ปี จำนวน ๕๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๘ รองลงามีประสบการณ์ ๑๑-๑๕ ปี จำนวน ๒๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖๕ สุดท้ายมีประสบการณ์ ๑๖ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๐

๕.๑.๒ การวิเคราะห์บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

๑) ด้านบทบาทในการตัดสินใจ

ด้านบทบาทในการตัดสินใจ พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านบทบาทในการตัดสินใจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดคือข้อ ๒.ท่านมีบทบาทในการตัดสินใจในการแนะนำเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นในวัด และข้อ ๓.ท่านเคยมีบทบาทในการให้ข้อมูล แนะนำเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นกับผู้นำในชุมชน ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก

๒) ด้านบทบาทในการดำเนินกิจกรรม

ด้านบทบาทในการดำเนินกิจกรรม พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอตอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านบทบาทในการดำเนินกิจกรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดคือข้อ ๑.ท่านเคยเทศน์ / สั่งสอนเรื่องวัฒนธรรม / ประเพณีทางศาสนาในวัด และข้อ ๓.ท่านเคยร่วมมรดกในการทำกิจกรรมป้องกันรักษาวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นชุมชน ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก

๓) ด้านบทบาทในผลประโยชน์

ด้านบทบาทในผลประโยชน์ พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านบทบาทในผลประโยชน์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดคือข้อ ๔.ท่านเคยได้รับชื่อเสียงในการยอมรับของสังคมจากการมีบทบาทพัฒนาวัฒนธรรมที่ดีของคนในชุมชน ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก

๔) ด้านบทบาทในการประเพณีผล

ด้านบทบาทในการประเพณีผล พบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านบทบาทในการประเพณีผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบระดับบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์มีอายุต่างกัน มีบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์มีพรรษาต่างกัน มีบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน พบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกันในด้านบทบาทในการประเพณีผล ส่วนด้านอื่นๆ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์มีระดับวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีประเด็นในการอภิปรายผลจำแนกเป็นรายด้าน ซึ่งเป็นความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านบทบาทในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านบทบาทในการตัดสินใจ และด้านบทบาทในผลประโยชน์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จึงสรุปการ อภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

๑) ด้านบทบาทในการตัดสินใจ

เรื่องสำคัญในเรื่องที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการใช้บทบาทที่มีของพระสงฆ์ให้สามารถเข้าร่วมกับประชาชนหรือ องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ดังนั้นพระสงฆ์จึงต้องใช้บทบาทในการตัดสินใจให้ตรงกับความต้องการ และตำแหน่งงานที่ได้รับมอบหมาย เพราะเป็นสิทธิที่พระสงฆ์จะทำได้และทำให้เต็มความสามารถ เพราะได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาแล้ว บทบาทด้านการตัดสินใจจึงเป็นเรื่องสำคัญ จึงสอดคล้องกับนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายไว้ หลายท่านดังนี้ บทบาทเป็นพฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ^๑ เป็นแบบอย่างของพฤติกรรมที่คาดหวังว่าบุคคลจะแสดงออกในกิจกรรมที่ทำร่วมกับผู้อื่น บทบาทจะสะท้อนให้เห็นถึงตำแหน่งในสังคม รวมไปถึงหน้าที่สิทธิ ความรับผิดชอบและอิทธิพลของแต่ละบุคคลด้วย^๒ บทบาท หมายถึง การประพฤติปฏิบัติของบุคคลตามตำแหน่งและสถานภาพในสังคมนั้นๆ ถ้าตำแหน่งหรือสถานภาพเปลี่ยนไปบทบาทก็จะเปลี่ยนตามไปด้วยและถ้าบุคคลใดในสังคมมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมมากขึ้นเท่าใด บทบาทก็จะเพิ่มขึ้นมากเท่านั้น^๓ รูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่ง ซึ่งประกอบด้วยสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่ง เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งก็ตามจะต้องแสดงพฤติกรรมที่ระบุว่า เป็นบทบาทของตำแหน่งนั้นๆ และเมื่อใดที่บุคคลเปลี่ยนตำแหน่ง การแสดงพฤติกรรมก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย^๔ ขอบเขตอำนาจหน้าที่และสิทธิในการกระทำตามบทบาทของแต่ละงานที่เรามีต่อผู้อื่น โดยสังคมเป็นตัวกำหนดไว้ด้วยวิธีการต่างๆ ที่ไม่ใช่เฉพาะกฎหมายหรือข้อบังคับเท่านั้น แต่อาศัยความต้องการและการยอมรับร่วมกันในหมู่ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญ

^๑ ณรงค์ เส้งประชา, *บทบาททางสังคม*, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๐), หน้า ๘๘.

^๒ กรองแก้ว อยู่สุข, *พฤติกรรมองค์การ*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๑๑.

^๓ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, *จิตวิทยาสังคม*, (กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๒๗), หน้า ๕๐.

^๔ สวงศรี วิรัชชัย, *บทบาททางสังคม*, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๗), หน้า ๒๐.

๒) ด้านบทบาทในการดำเนินกิจกรรม

พิมพ์หนังสือเชิญหรือออกไปหาคณะกรรมการ และผู้นำท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน องค์การบริหารส่วนตำบลให้มาประชุมที่วัดเพื่อปรึกษาหารือวิธีการร่วมกันรักษาวินัยธรรมประเพณี เช่น ประเพณี ตรุษไทย วันสงกรานต์ วันลอยกระทง และวันสำคัญในทางศาสนาและทางราชการ ให้ทุกคนได้ร่วมทำกิจกรรมอันเป็นการร่วมกันสืบสานอนุรักษ์ไว้ พุดห่อกระจายเสียงของทางวัด โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ในการช่วยกันธำรงรักษาไว้ จะนัดให้ผู้นำและชาวบ้านมาประชุมกันที่วัดปีละสองสามครั้ง โดยทำกิจกรรมร่วมกันทุกฝ่ายมีวัดเป็นศูนย์กลางสะดวก สถานที่รองรับกว้างขวาง จะจัดกิจกรรมในทุกเทศกาลสำคัญ และประเพณีไทย^๕ จะทำหลายอย่าง เช่น การรณรงค์ และเชิญชวนให้ชาวบ้าน สมาทานศีล รักษาศีล เจริญจิตภาวนาในทุก ๆ วันพระ อย่างน้อยก็ประมาณ ๑๕ นาที และจัดกิจกรรมของวัดร่วมกับชุมชน ให้เด็ก ๆ มีส่วนร่วมเป็นมัคนายกน้อยทำไปพร้อมกับผู้ใหญ่ ในวันพระ หรือวันสำคัญต่าง ๆ ส่วนมากชุมชนที่นี้ก็ให้ฉันเป็นผู้นำทำการต่าง ๆ จึงทำให้เราดำเนินการต่าง ๆ ไปเขาก็ร่วมมือด้วยดี จึงสอดคล้องกับนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ทินพันธ์ นาคะตะ ได้กล่าวถึง บทบาทพระสงฆ์ ไว้ว่า สำหรับหน้าที่หลักของพระภิกษุสงฆ์ก็คือ การศึกษาประพฤติปฏิบัติธรรม ส่วนหน้าที่ที่มีต่อสังคมก็นับว่ามีอยู่หลายประการ กล่าวคือ นอกจากจะมีหน้าที่ดำเนินกิจกรรมบางอย่างของวัดแล้ว พระภิกษุสงฆ์ยังคงมีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนหลักธรรมให้แก่ประชาชน เพื่อนำไปประพฤติปฏิบัติตามและอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม ยิ่งไปกว่านั้น พระภิกษุสงฆ์ยังมีหน้าที่ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาให้แก่ชาวบ้านอีกด้วย พระภิกษุสงฆ์เป็นผู้มีความรู้สูงกว่าชาวบ้าน เป็นผู้จัดการศึกษาและเป็นครู เด็กผู้ชายจะถูกส่งไปเป็นลูกศิษย์อยู่วัดหรือสามเณร เพื่อเรียนการอ่าน การเขียน และเรียนวิชาเลขคณิตอย่างง่าย ๆ รวมทั้งการอบรมทางศีลธรรมและหลักธรรมทางศาสนา และมีความรู้ในด้านจริยธรรมของสังคม^๖ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รพีพรรณ ทองท่อ** ได้วิจัยเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ที่เป็นผลจากการท่องเที่ยว : กรณีจังหวัดน่าน" ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดน่านจังหวัดน่านเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติโบราณสถาน และศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมชนเผ่าต่าง ๆ เช่น ชนเผ่าตองเหลือง ชมุ ไทลื้อ ม้ง และลีซอ ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ในเรื่องความสมบูรณ์ของธรรมชาติจัดว่ายังมีอยู่ในระดับที่สูงมาก มีอุทยานแห่งชาติหลายแห่งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายรูปแบบ มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ งานจิตรกรรมฝีมือช่างโบราณและสถาปัตยกรรมล้านนาที่เก่าแก่งดงามตามวัดวาอารามต่าง ๆ ตลอดจนการผลิตผ้าทอพื้นเมือง (ผ้าทอลายน้ำไหล

^๕ พระครูเกษมสวรณวัฒน์ (น.ธ.เอก , จร.วัดสระศรีเจริญ), สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^๖ ทินพันธ์ นาคะตะ, **บทบาทของพระภิกษุสงฆ์ในสังคม**, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๒๙), หน้า ๕-๗.

และไหลือ) และงานหัตถกรรมต่างๆ จังหวัดน่านได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด โดยอาศัยศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาซึ่งจะเห็นได้จากความพยายามในการที่จะพัฒนาให้เป็น มรดกโลก

๓) ด้านบทบาทในผลประโยชน์

วัดเป็นศูนย์กลางของงาน ของกิจกรรม เท่ากับพระสงฆ์เป็นแกนนำของงาน เป็นหลักยึดเหนี่ยวของชาวบ้าน เลยกลายเป็นว่าพระสงฆ์เป็นผู้นำของชาวบ้าน ของชุมชน ในส่วนประโยชน์ตรงนี้ชาวบ้านทั่วไปให้ความเคารพนับถือพระอยู่แล้ว เมื่อเราเป็นผู้นำชาวบ้านเวลาทำกิจกรรมอะไรชาวบ้านก็จะให้ความร่วมมือด้วยดีตลอดมา ยิ่งทางวัดมีกิจกรรมต่าง ๆ ขอความร่วมมือไปชาวบ้านจะเต็มใจและมาช่วยงานวัดทุกครั้ง มาด้วยใจไม่ต้องจ้างทุกคนยินดีทำเพื่อวัดเพื่อส่วนรวม ชาวบ้านมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์ ตอบแทนมาเมื่อทางวัดจัดงานชาวบ้านก็มาช่วยด้วยดี ทุกคนต่างพร้อมใจกันมาทำงาน มาร่วมกิจกรรมของทางวัด โดยเฉพาะในทุกวันพระจะมาทำบุญให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนากัน มีพ่อชาว แม่ชาว มารักษาศีลอุโบสถกันทุกวันพระ ๘ คำ ๑๕ คำ มาอยู่วัดก็จะช่วยปิดกวาดเช็ดถูทำให้วัดสะอาดสะอ้านขึ้น จึงสอดคล้องกับนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ภัทรพร สิริกาญจน์ ได้กล่าวถึง บทบาทพระสงฆ์ไว้ว่า เนื่องจากพระสงฆ์ไทยส่วนใหญ่ ไม่ได้แยกตัวออกไปอยู่อย่างโดดเดี่ยว ห่างจากชุมชน พระสงฆ์จึงต้องรับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่และมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในด้านต่างๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บทบาทดังกล่าวนี้ได้จำกัดอยู่เฉพาะในเรื่องการสั่งสอนศาสนธรรม และการปฏิบัติธรรมเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการช่วยเหลือประชาชนทั้งทางวัตถุและการแก้ปัญหาพัฒนาชีวิตอีกด้วย รวมถึงการเป็นผู้นำของชุมชน พระสงฆ์ยังคงทำหน้าที่พัฒนาศีลธรรมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน พระสงฆ์หลายรูปได้รับการยอมรับนับถือและยกย่องจากคนทั่วไป ว่ามีคุณูปการกลมกล่อมผู้คนให้รู้จักบาปบุญคุณโทษและเป็นคนดีของสังคม เช่น ท่านพุทธทาส พระเทพเวที (ประยูร ธมฺมปญฺโญ) เป็นต้น^๗ สนิท ศรีสำแดง ได้กล่าวถึง บทบาทของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ว่า พระเป็นผู้นำทางด้านวัตถุและจิตใจ บทบาทของพระในอดีตนั้นนอกจากเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อสอนคนอื่นแล้ว อาชีพของพระคือ การศึกษานั่นเอง ที่เรียกกันว่า สิกขาชีพ^๘ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูรัตนสุตาภิรักษ์ (สมชาย รตนสีโล) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาพระสงฆ์อำเภอบางใหญ่จังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) มีความคิดเห็นด้านการเมืองเป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.01$) รองลงมาได้แก่ด้านการพัฒนาสังคมและด้านการพัฒนาจิตใจ ($\bar{x} = 3.88$) และสุดท้ายได้แก่ ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} =$

^๗ ภัทรพร สิริกาญจน์, บทบาทของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๕), หน้า ๒.

^๘ สนิท ศรีสำแดง, บทบาทพระสงฆ์ในอดีต, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๔), หน้า ๑๘๑.

๓.๘๑) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอบางใหญ่จังหวัดนนทบุรี ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านจิตใจ พบว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่ง อายุ พรรษา ระยะเวลาที่สังกัดอยู่ในวัด วุฒิการศึกษา (แผนกสามัญศึกษา) วุฒิการศึกษา (แผนกบาลี) ที่ต่างกัน มีบทบาทในการพัฒนาชุมชนในอำเภอบางใหญ่ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัญหา และอุปสรรค พบว่า พระสงฆ์ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการ และวิชาการในการพัฒนาชุมชน บางวัดยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านเศรษฐกิจ พร้อมทั้งขาดการพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในวัด ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำให้ควรสร้างประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นกับชุมชน และวางตัวเป็นแบบอย่าง ควรมีการรณรงค์ทุกวัดให้เกิดการสร้างสิ่งแวดล้อม และที่ร่มรื่นภายในวัด เพื่อความสுகาย สบายใจในขณะที่เข้ามายังบริเวณวัด ตลอดจนถึงการติดตามผลงานและประเมินผลของการพัฒนาจิตใจ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาชุมชนในอื่นๆ ต่อไป^๙

๔) ด้านบทบาทในการประเมินผล

ทุกครั้งที่มีการร่วมกิจกรรม จะสำรวจประชาชนที่มาเข้าร่วมทุกครั้ง โดยการสังเกตดู พบปะ พูดคุยไถ่ถาม จนทำให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเอง และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ทำให้เกิดแนวคิด ร่วมกันในการจะช่วยกันรักษาสืบสานประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป การร่วมกิจกรรม จัดให้มีการประกวด เช่นการก่อพระเจดีย์ทรายในเทศกาลวันสงกรานต์ เป็นหนึ่งในคณะกรรมการ ก็ได้เห็นความตั้งใจ ร่วมไปถึงการร่วมมือกันในระหว่างครอบครัว พ่อ แม่ ลูก เห็นความรักความสามัคคี ของชุมชน ทำให้วัยรุ่นในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของทางวัดที่จัดร่วมกับชุมชน โดยเฉพาะผู้เฒ่าผู้แก่ จะมีความสุขที่เห็นลูกหลานมาให้ความเคารพให้ความสำคัญ อีกทั้งยังเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีแก่ ครอบครัวในความกตัญญูทดแทนที่ จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูกล้วยานสิทธิวัฒน์ ,ผศ. และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ได้มีส่วนติดตามประเมินผลในทุกประเด็นของการมีส่วนร่วมได้ประเมินทำให้สามารถทำให้สามารถแก้ปัญหาและเป็นที่รวมศูนย์ของประชาชนในแง่ของการเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ^{๑๐} และได้มี นักวิชาการที่ได้ให้แนวคิดของ เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ ว่า วัฒนธรรมมีหลายอย่าง เช่น หมายถึงขนบธรรมเนียมประเพณี สิ่งที่ดีงาม สิ่งที่ได้รับการปรุงแต่งให้ดีแล้วหรือสิ่งที่ได้รับการยอมรับ

^๙ พระครูรัตนสุตาภิรักษ์ (สมชาย รตนสีโล), “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษา พระสงฆ์อำเภอบางใหญ่จังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓). “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๑๐} พระครูกล้วยานสิทธิวัฒน์ ,ผศ. และคณะ, “

และยกย่องมาเป็นเวลานานแล้ว เช่น ค่านิยม ความคิดเห็น วิทยาการต่างๆ เป็นต้นวัฒนธรรมไทยในแต่ละท้องถิ่น จะมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ และยังมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งนี้เป็นเพราะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองและการดำเนินชีวิตของคนไทยอยู่ตลอดเวลาประเทศไทยเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่สืบสานต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน มีวัฒนธรรมหลักที่ถือว่าเป็นวัฒนธรรมประจำชาติไทยและแสดงให้เห็นถึงความ เป็นไทย ได้แก่ ๑. ศาสนา คนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาแต่ก็ได้กีดกันผู้ที่นับถือศาสนาอื่นแต่อย่างใด ๒. ภาษา คนไทยมีภาษาและตัวอักษรไทยซึ่งพอขุนรามคำแหงได้ประดิษฐ์ขึ้นในสมัยสุโขทัยเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ ๓. ประเพณีไทยเป็นสิ่งที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนไทยที่เคยปฏิบัติสืบเนื่องกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษและได้สืบทอดกันมาจนถึงลูกหลาน ที่เรียกกันว่าขนบธรรมเนียมประเพณีนั่นเอง เช่น การไหว้การเช่นไหว้บรรพบุรุษ เป็นต้น^{๑๑}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี” เสนอแนะจากผลการวิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้วิจัย สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ดังต่อไปนี้

- ๑) ควรปรับระดับขั้นของตำแหน่งให้สั้นลงเพื่อสะดวกในการตัดสินใจดำเนินโครงการ ทำให้ งานดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว
- ๒) ควรจัดผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการจัดกิจกรรมในแต่ละ ครั้ง

๓) มีการจัดหน่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ชุมชนรับทราบถึงข่าวสารการจัดกิจกรรมของวัด เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม

๔) วางแผนการจัดกิจกรรมให้ต่อเนื่องทุกปี จัดไว้ในแผนการทำงานของวัดเพื่อให้ประชาชน ทราบได้เลยว่าช่วงเวลาไหนจัดกิจกรรมอะไร

๕) วางแผนให้ประชาชน และส่วนงานภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในส่วนของการจัด กิจกรรมให้ได้เป็นเจ้าภาพร่วมกับทางวัด

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

^{๑๑} เอกรินทร์ สัมहाศาล และคณะ, ประวัติศาสตร์ ป.๖, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๔), หน้า ๑๒.

- ๑) ควรจัดบุคลากรให้ตรงกับงานที่ได้รับมอบหมายและให้อำนาจหน้าที่อย่างเต็มที่
- ๒) ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการจัดกิจกรรม
- ๓) ควรขอความร่วมมือทุกฝ่ายก่อนจะมีการจัดกิจกรรม เพื่อเป็นการประสานสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน เป็นการพัฒนาชุมชนด้วย

๔) เน้นให้องค์กรภาครัฐ เอกชน และชาวบ้าน มีการปฏิสัมพันธ์กับทางวัด โดยให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางการจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่น งานลอยกระทง สงกรานต์ ทำบุญปีใหม่ เป็นต้น

๕) ช่วงการจัดกิจกรรมทุกครั้งต้องมีการทำการประเมินผลกิจกรรมทุกครั้งเพื่อเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น ในอำเภอ จังหวัด อื่นๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกันได้

๒) ควรทำการวิจัยเน้นเฉพาะกิจกรรมบางกิจกรรมเพื่อให้ได้ผลที่ละเอียดยิ่งขึ้น เช่น ทำวิจัยเฉพาะวันสงกรานต์ วันลอยกระทง หรือวันเข้าพรรษา

๓) ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดกิจกรรมของวัดในเทศกาลต่างๆ หรือในวันสำคัญทางศาสนา